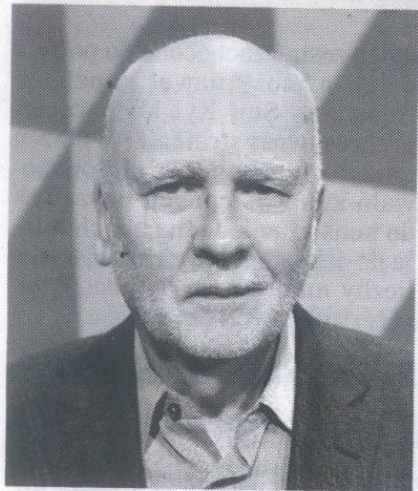




Adam Zagajewski

(1945-2021)

Był poetą, eseistą, prozaikiem, filozofem, przedstawicielem pokolenia Nowej Fali. Wraz z Julianem Kornhauserem był współautorem manifestu ideowo-artystycznego formacji poetyckiej Nowa Fala, który wyłożyli w książce „Świat nie przedstawiony” (1974). Głosili w niej, że „rozpoznanie rzeczywistości nie jest jedynym zadaniem kultury, ale spełnienie tego obowiązku jest warunkiem społecznym funkcjonowania tej kultury jako całości”

i „dokonali przeglądu powojennej literatury polskiej, oskarżając część autorów o eskapizm i brak rzetelności we właściwym odzwierciedleniu rzeczywistości społecznej. Przecistawiali się rozbudowanej metaforyce obecnej w poezji lat wcześniejszych, postulując odwrót od hermetyczności, pustostłowa i frazeologii, zapożyczonej z ówczesnej upolitycznionej publicystyki. Apelowali o powrót do realizmu”.

W latach 1982–2002 Zagajewski przebywał na emigracji we Francji, od 1983 roku był redaktorem „Zeszytów Literackich” paryskiej „Kultury”. Laureat licznych prestiżowych nagród literackich w Polsce i na świecie. Był wykładowcą w Committee

on Social Thought na Uniwersytecie w Chicago. Poezję definiował jako sztukę przetwarzania i układania wyrażeń myślowych. Wbrew postmodernizmowi uważał, że nie kształtowanie języka, ale sens jest najważniejszą cechą poezji. Bardzo ważną rolę odgrywa w niej tajemnica wpisana w przeżywanie współczesności. Silną tendencją w jego poezji jest mityzacja rzeczywistości. Jest autorem m.in. tomów poetyckich: „Komunikat” (1972), „Sklepy mięsne” (1975), „List. Oda do wielości” (1983), „Jechać do Lwowa” (1986), „Ziemia ognista” (1994), „Trzej aniołowie” (1998), „Pragnienie” (1999), „Powrót” (2003), „Antena” (2005), „Niewidzialna ręka” (2009), „Wiersze wybrane”

(2010), „Asymetria” (2014).

Tomy prozy: „Ciepło, zimno” (1975), „Słuch absolutny” (1979), „Cienka kreska” (1983). Eseje: „Drugi oddech” (1978), „Solidarność i samotność” (1986), „Dwa miasta, Paryż-Kraków” (1991), „W cudzym pięknie” (1998), „Obrona żarliwości” (2002), „Poeta rozmawia z filozofem” (2007), „Lekka przesada” (2011). W 2019 roku ukazał się jego zbiór esejów „Substancja nieuporządkowana”.

„Nie wiem, jak nazwane zostanie miejsce, które w kulturze polskiej zajmie w końcu Adam Zagajewski. Nie pasuje on do żadnej formuły, choć jest poetą i pisarzem z samego środka polskiej i europejskiej tradycji literackiej. Wielojęzyczny, erudycyjny,

w wierszach pisze o muzyce i filozofii, o innych poetach, architekturze i sztuce. A jednak nie jest to poezja klasyczna, oderwana od dnia dzisiejszego; wręcz przeciwnie, dotyka codzienności, sięgając po nią ludzie w momencie trwogi. Przynosi ukojenie, mówiła o tej poezji Susan Sontag, choć nie jest to poezja konsolacyjna. Zagajewski-poeta nie ma w sobie gniewu ani obsesji, jest jednak zdecydowany i stanowczy. Czytanie go to nie jest walka, a rodzaj rozmowy, która uzależnia” – napisała o nim Irena Grudzińska-Gross. Od kilku lat Adam Zagajewski wymieniany był jako kandydat do Literackiej Nagrody Nobla. Jako człowiek i jako indywidualność obdarzony był wielkimi walorami, w tym wielką osobistą kulturą i ponadprzeciętną życzliwością dla innych. Z tego powodu nawet ostro krytyczny stosunek do rządów PiS wyrażał z niezwykłą elegancją.

Poniżej punlikujemy wywiad z poetą, przeprowadzony parę lat temu przez Krzysztofa Lubczyńskiego.